

Божанствена Литургија Светога Апостола и Јеванђелиста Марка, ученика Светога Петра

Почетак¹

Молитва говорена у Ђаконикону:

Ђакон: *На молиѿву сѿнаниѿе.*

Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме.

Ђакон: *Молиѿе се!*

Народ: Господе, помилуј! – 3 пута.

Свештеник: Благодаримо и преблагодаримо Ти, Господе Боже наш, Оче Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, по свему, и кроза све, и у свему (*κατά πάντα και διά πάντα και εν πάσιν*), јер си покрио, заштитио, провео нас у ово протекло време живота нашег, и довео нас до овога часа, удостојивши да опет предстанемо пред Тобом на светом месту Твоме, нас који просимо опроштај грехова наших, и умилоствивљење (*ἰλασμόν=очишћење*) свему народу Твоме. И молимо и умољавамо Те, Човекољупче Благи, дај нам овај свети дан и сво време живота нашег да свршимо (*=проведемо*) безгрешно, са сваком радошћу, здрављем, спасењем и сваким освећењем и страхом Твојим. А сваку завист, сваки страх, свако искушење, свако сатанско дејство, сваку замку злих људи одагнај од нас, Боже, и од Свете Твоје Католичанске и

¹ У рукописима је различит почетак ове Литургије. Овако почиње у изд. Митроп. Амвросија, Фунтулиса, Брајтмана, и у руском преводу. У два рукописа и у изд. Цуминг-а она почиње са: мољењем за Протесис (= *Проскомидију*), Молитвом кадила и Молитвом Предложења, па онда следи: *Блајословено Царсѿво*..., затим *Велика јекѿенија* и Молитва која се завршава возгласом: *Јер Теби ѿриличи*... што је све каснији додатак, по угледу на Византијску Литургију. Ако би данас служили ову Свету Литургију, а могли бисмо, онда би могли почети овим почетком, као у нашим данашњим Литургијама. Иначе, Литургија Св.Марка почињала је тек *Малим Входом*, тј. уласком свештенства и народа у Храм, уз кађење и благослов *Мир свима!* – како су почињале и све Литургије дуги низ векова. Протесис=*Проскомидија*, тј. припрема Светих Дарова, обављала се за Велики Вход (како је и данас, уствари, на Архијерејској Литургији), који је, како вели проф. Фунтулис, зато и уведен: да се *принесу*, тачније *донесу* Дарови: Хлеб и Вино-с-водом, те да се *предложе* на Свету Трапезу и тако почне Приношење-Узношење-Освећење-Разламање-Причешће.

Апостолске Цркве; даруј нам (све) добро и корисно; и ако Ти нешто сагрешисмо речју или делом или у помисли, Ти као Благ и Човекољубив удостој да превидиш, и немој оставити, Боже, нас који се уздамо у Тебе, нити нас уведи у искушење, него нас избави од злога (=ђавола) и од дела његових, – благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединородног Сина Твога,

/возіласно/ кроз Којега и са Којим Теби (припада) слава и моћ, са Пресветим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме!

Ђакон: *Помолиџе се за цара.*

Народ: Господе, помилуј! – 3 пута.

Антифон 1.²

<Молитва за цара>

Свештеник: Владико Господе, Боже Сведржитељу, Оче Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, [Царе над царевима и Господару над господарима], молимо и умољавамо Те: [царство слуге Твога, кога си назначио да царује на земљи], цара нашег, у миру и храбрости и правди сачувај; покори му, Боже, сваког непријатеља и противника; прихвати се оружја и штита и устави у помоћ њему; дај му, Боже, победе, да мирно мисли према нама и према Имену Твоме Светоме, да и ми у тишини дана његових миран и тих живот проводимо у сваком благочешћу и честитости, – благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина Твога,

/возіласно/ кроз Којега и са Којим Теби (припада) слава и моћ, са Пресветим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме!

[Антифон 2.]

[Архи]Ђакон: *Помолиџе се за Папу (Александријског) и Епископа.*

Народ: Господе, помилуј! – 3 пута.

<Молитва за Патријарха>

Свештеник: Владико Господе Боже Сведржитељу, Оче Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, молимо Те и умољавамо, Човекољупче Благ: најсветијег и најблаженијег и Архијереја нашег Папу */име гоишчноја/* и најпреподобнијег Епископа */гоишчноја/* одржавајући одржи нам њих многим годинама, да временима мирним извршавају од Тебе поверено им свето

² Ова назнака: *Антифон 1*, и даље *Антифон 2* и *Антифон 3* (за Молитву Уласка) имају 2 рукописа и изд. Цуминг-а, а то је дошло по угледу на Византијске Литургије.

Архијерејство, по светој и блаженој вољи Твојој, да право управља/ју/ Реч-ју Истине ШТвоје, и напаса/ју/ стадо Твоје у светости и правди¹, са свима Православним Епископима, презвитерима, ђаконима, ипођаконима, читачима, певачима и лаицима, са свом пуноћом Свете и Једине Католичанске (=Саборне) Цркве³, дарујући им мир и здравље и спасење; а молитве њихове, које чине за нас, и ми за њих, Ши за сав народ Твој¹, прими, Господе, у свети и наднебески и словесни (λογικὸν, вариј.: πνευματικὸν) Твој Жртвеник, а сваког непријатеља οvisivansсвидљивог и невидљивог¹ Свете Твоје Цркве покори брзо под ноге њихове, Ша Сам у миру сачувај Цркву Твоју¹, – благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина Твога,

/возгласно/ кроз Којега и са Којим Теби (припада) слава и моћ, са Пресвевитим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

<Улазак=*Мали Вход*>

Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме!

Такон: *На молићву сѣјаније.*

Народ: Господе, помилуј! – 3 пута.

Свештеник: Моли **Молитву Входа и Кадила**⁴

Владико ШХристе¹, Боже наш, Који си дванаестосветлу светиљку Дванаесторице Апостола изабрао и послао их у сав свет да проповедају и научавају Јеванђеље Царства Твога, и исцељују сваку болест и сваку немоћ у народу, и дунуо си у лице њихово и рекао има: *Примийе Духа Свѣтїоїа Утешитеља, којима оїросїиїе ірехе – оїросїиїе им се, којима загржиїе – загржаїе се*; тако (учини) и на нама около стојећим слугама Твојим у уласку овога свештенослужбенијства (τῆς ἱερουραγίας ταύτης), Епископима, презвитерима, ђаконима, Шипођаконима¹, читачима, певачима и лаицима, са свом пуноћом Свете и Једине (καὶ μόνης) Католичанске (=Саборне) и Апостолске [Православне Твоје] Цркве; избави нас, Господе, од клетве и проклетства и од анатеме и свеже и одлучења и од удела непријатеља, и очисти уста наша и срце од сваке прљавштине и од сваке лукавости, да чистим срцем и чистом савешћу приносимо Ти овај кад као мирис миомира и за отпуштење грехова наших и свега народа Твога, – благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина Твога,

³ У молитви изражено дубоко осећање и сазнање саборности Цркве, коју састављају сви овде побројани њени чланови као удови Христови.

⁴ Ова се молитва у 2 рукописа и у изд. Цуминг-а сматра као *Молићва Анїиџфона 3*, а уствари је то *Молићва Входа*, мада после следеће молитве у ова 2 рукописа стоји насловљена као *Молићва Входа*: „Свети, Свевишњи...“, која се у старијим рукописима говори по уласку Светих Дарова (в. даље).

/возіласно/ кроз Којега и са Којим Теби (припада) слава и моћ, са Пресвѣтим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: *Право сѣојмо!*

И бива Улазак (=Вход) са Јеванђѣљем, и певају:

Клир и народ (пева):

Јединородни Сине и Речи Божја, бесмртан си, и изволео си да се ради нашег спасења оваплотиш од Свете Богородице и Приснодјеве Марије, и непроменљиво постао си човек; био си распет, Христе Боже, и смрћу смрт сатро; Ти си један од Свете Тројице, прослављан са Оцем и Светим Духом, спаси нас⁵.

<ТРИСВЕТО=Трисвѣѣа ѣсма>

Ђакон: На молитву станите.

Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме!

Ђакон: *На молийву сѣаниѣе.*

Народ: Господе, помилуј! – 3 пута.

Свештеник: Моли **Молитву Трисветога** (пре читања /Св. Писма/)

Владико Господе Исусе Христе, Савечни Логосе Беспочетнога Оца, Који си постао човек по свему (ὁ καὶ ἡμᾶς γενόμενος κατὰ πάντα), без греха, за спасење рода нашег, Који си послао Свете Твоје ученике и Апостоле да проповедају Јеванђеље Царства Твога и исцељују сваку болест и сваку немоћ у народу Твоме, Сѣм и сада, Владико, пошаљи Светлост Твоју и Истину Твоју и просветли очи ума нашег за разумевање Твојих божанских речи, [и отвори уши срца нашег], и оспособи нас да будемо слушаоци њихови, и не само слушаоци да постанемо, него и творци речи, да плодносимо и творимо плодове добре, тридесетоструко шездесетоструко и стоструко, да бисмо се удостојили Царства Небескога,

/возіласно/ И нека нас брзо претекну милости Твоје, Господе –

Народ: Господе помилуј – трипут.

Свештеник: */возіласно/* Јер си Ти Благовест (ὁ εὐαγγελισμός), Спаситељ и Чувар душа и тела наших, Господе Боже, и Теби славу и благодарење и Трисвету песму узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свети Боже, Свети Моћни, Свети Бесмртни, помилуј нас – трипут.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу.

И сада и увек и у векове векова. Амин.

⁵ Песма унета из Византијске Литургије.

Света Тројице, помилуј нас.

Народ: Амин.

Читања (Светога Писма).Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме!

Ђакон: *Пазимо!*Читач: **Чита одељак из Закона.**

Читање из књиге Изласка (3,1–14):

И би Мојсије напасајући овце Јотора, таста свога, свештеника Мадијамског. И одведе овце иза пустиње, и дође до горе Божије Хорив. И јави му се Анђео Господњи у пламену огњеном из купине. И виде (Мојсије) да купина гори огњем, али купина не сагореваше! А Мојсије рече: „Да прођем и видим ово велико виђење: како не сагорева купина!“ А кад виде Господ где он прилази да види, позва га Господ из купине, говорећи: „Мојсије! Мојсије!“ А он рече: „Шта је?“ И рече (му): „Не прилази овамо! Изуј обућу с ногу твојих; јер место, на којем ти стојиш, света је земља“. И рече му (Господ): „Ја сам Бог оца твога, Бог Авраамов и Бог Исаков и Бог Јаковљев“. А Мојсије окрену лице своје; јер се бојаше да погледа пред Богом. И рече Господ Мојсију: „Гледајући видех злострадање народа Мога, који је у Египту, и чух вапај њихов због послогонича, јер знам патњу њихову. И сиђох да их избавим из руке Египћана, и изведем их из земље оне, и уведем их у земљу добру и велику, у земљу која тече млеком и медом, у место Хананеја и Хетеја и Амореја и Ферезеја и Евеја и Гергесеја и Јевусеја. И сада, ево вапај синова Израилевих дође до Мене, и Ја видех угњетавање којим их Египћани угњетавају. И сада, хајде да те пошаљем фараону, цару Египатском, и извешћеш народ мој, синове Израилеве, из земље Египатске“. И рече Мојсије Богу: „Ко сам ја, да бих ишао фараону, цару Египатском, и да бих извео синове Израилеве из земље Египатске?“ А Бог рече Мојсију, говорећи: „Ја ћу бити с тобом; и ово ти је знак да те Ја шаљем: кад ти изведеш народ мој из Египта, и служићете Богу на гори овој“. И рече Мојсије Богу: „Ево, ја ћу доћи синовима Израилевим, и рећи ћу им: Бог отаца ваших послао ме је вама. Запитаће ме: Како Му је име? Шта ћу им рећи?“ И рече Бог Мојсију: „Ја сам Онај Који Јесте“. И рече: „Тако ћеш рећи синовима Израилевим: Онај Који Јесте послао ме је к вама“.

Читач: **И чита Пророштво.**

Читање из Пророштва Исаијиног (Ис.19,1.19–25):

Ево, Господ седи на облаку лаку, и доћи ће у Египат, и потрешће се рукотворине (идолске) Египта од лица Његовог. И биће у дан онај жртвеник Господу у земљи Египћана, и стуб Господу у пределу њеном. И биће знак до века Господу у земљи Египатској. Јер ће завапити ка Господу, због оних који их тлаче. И послаће им Господ човека који ће их спасити, судећи спа-

шће их. И познат биће Господ Египћанима, и познаће Египћани Господа у дан онај, и принеће жртве, и заветоваће молитве Господу, и испуниће (их). И удариће Господ Египћане раном (великом), и исцелиће их исцељењем. И обратиће се Господу, и услишиће их, и исцелиће их. У дан онај биће пут од Египта ка Асиријцима, и ући ће Асиријци у Египат, и Египћани ће поћи ка Асиријцима, и служиће Египћани Асиријцима. У дан онај биће Израил трећи међу Асиријцима и међу Египћанима, благословен у земљи, коју је благословио Господ Саваот, говорећи: Благословен народ Мој који је у Египту и мађу Асиријцима, и наслеђе је моје Израил.

Читач: **И чита Апостол.**

Читање из Прве Саборне Посланице Петрове (1Петр.5,6–14):

Браћо, понизите се под моћну руку Божију, да вас узвиси када дође време. Све своје бриге положите на Њега, јер се Он стара за вас. Будите трезвени и бдите, јер супарник ваш, ђаво, као лав ричући ходи и тражи да кога прождере. Њему се противите утврђени вером, знајући да се таква иста страдања догађају нашем братству по свету. А Бог сваке благодати, Који вас позва у вечну славу у Христу Исусу, нека вас Он, пошто мало пострадали, усаврши, утврди, укрепи, утемељи; Њему слава и сила у векове векова. Амин. По Силуану, верном брату, као што мислим, написах вам ово мало, да посаветујем и посведочим да је истинита благодат Божија, у којој ви стојите. Поздравља вас Црква у Вавилону, изабрана као и ви, и Марко син мој. Поздравите једни друге целивом љубави. Мир вам свима који сте у Христу Исусу. Амин⁶.

Ђакон: *Господу се помолимо.*

Свештеник: Господ да благослови и саслужи (συνδιακονήσει) нама, Његовом благодаћу, сада и увек и у векове векова. Амин.

И ставља тамјан (=κᾶθ) пре Јеванђеља, говорећи овако:

Кад приносимо пред светом Славом Твојом, Боже, који примивши у Твој свети и наднебески и умни Жртвеник, ниспошљи нам за то благодат Светога Духа Твога, јер си благословен и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

Народ пева *Алилујариј*, глас 1:

Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Стих 1 (Пс.18,2): Казиваће (=Исцїовєгаће) небеса чудеса Твоја, Господе, истину Твоју у Цркви светих.

Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Стих 1: Јер ко ће у облацима изједначити се са Господом, и ко ће се од синова Божијих уподобити Господу?

Алилуја, Алилуја, Алилуја.

⁶ Речи: „целив љубави“ и „мир свима“ – литургијске су.

Стих 1: Боже, прослављени у савету Светих, велики и старашан је над свима који су око Њега.

Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Стих 1: Господе Боже над војскама, ко је сличан Теби? Моћан си, Господе, и истина Твоја је око Тебе.

Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Ђакон, када хоће да каже Јеванђеље, говори:

Господу се њомолимо!

Свештеник: Господ да благослови и оснажи и учини нас слушаоцима Светога Јеванђеља Свога, Он Који је благословен Бог, сада и увек и у вековима векова. Амин.

Ђакон: *Спојите (право), чујмо Свето Јеванђеље!*

Народ: И духу твоме.

Ђакон **чита Јеванђеље.**

Читање из **Светог Јеванђеља по Луки** (Лк. зачало 51: гл.10,16–21):

Рече Господ Својим ученицима: Ко вас слуша Мене слуша, и ко се вас одриче Мене се одриче; а ко се Мене одриче, одриче се Онога Који је Мене послао. Вратише се пак Седамдесеторица са радошћу, говорећи: Господе, и демони нам се покоравашу у Име Твоје. А Он им рече: Видех Сатану где паде са неба као муња. Ево вам дајем власт да стајете на змије и скорпије и на сву силу вражију, и ништа вам неће naudити. Али се томе не радујте што вам се духови покоравашу, него се радујте што су имена ваша написана на небесима. У тај час обрадова се Исус у духу, и рече: Хвалим Те, Оче, Господе неба и земље, што си ово сакрио од мудрих и разумних а открио си безазленима (вηπίοις=γενοι). Да, Оче, јер је такво било благовољење Твоје.

Народ: Слава Теби, Господе!

Јектенија

Ђакон: *На молићу сјаниће.* Помолите се за живе; помолите се за болесне; помолите се за путујуће.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Господе, посети болујуће у народу Твоме, и исцели (их); путујућу браћу нашу, или оне који ће путовати, добро путеводи на сваком месту.

Ђакон: Помолимо се за добре ветрове и плодове земаљске; за одговарајући пораст вода речних (=Нилских); за благе кише и усева земаљске.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Благе кише ниспошљи на потребна и жедна места; речне воде (Нила) узведи на меру своју, по благодати Твојој; узрасти плодове земаљске у семена и жетву.

Ђакон: Помолите се за спасење људи и стоке; помолите се за спасење (свега) света; помолите се за христољубиве царева наше.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Царство слуге Твога – *име* – којег си оправдао (*ἐδικαίωσας=dao* *йраво*) да царује на земљи, сачувај у миру и храбрости и прав/е/д/ност/и и спокојству.

Ђакон: Помолимо се за заробљенике; помолимо се за уснуле; помолимо се за нас који приносимо Жртву (=Евхаристију); помолите се за угњетаване; помолите се за оглашене; помолите се за град овај (Александрију); помолите се!

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Овај смирени и бедни и христољубиви град (=Александрију) избави га, Боже, од дана злих, од глади, помора и побуне народâ (=незнабожаца), као што си и град Ниневију поштедео, јер си Милостив и Милосрдан и незлопамтљив због зала људских. Ти си кроз Пророка Твога Исаију (37,35) рекао: *Заузећу се за град овај да га спасем, ради Мене и ради Давида слуге Мојега*. Стога Те молимо и умољавамо, Благи Човекољупче, заштити град овај због Сведока (=Мученика) и **Јеванђелиста Марка**, који нам је показао пут спасења, благодаћу и милосрђем и човекољубљем Једнироднога Сина Твога,

/возгласно/ кроз Којег и са Којим Теби (припада) слава и моћ, са Пресветим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: *Зайочнише*.

Народ: И говоре стих (Псалам 122):

Теби подигох очи своје, Који обитаваш на Небу. Гле, као очи слугу у руке господара својих, као очи слушкиње у руке госпође своје, тако су очи наше (уперене) ка Господу Богу нашем, докле се не смилује на нас.

Помилуј нас, Господе, помилуј нас, јер се задуго испунисмо понижења, исувише се испуни душа наша (понижења). Поруга (да буде) уживачима, и понижење – гордељивцима. Помилуј ме, Господе.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу.

Помилуј ме, Господе.

И сада и увек и у векове векова. Амин.

Помилуј ме, Господе.

Ђакон: Помолимо се за мир Свете Једине Католичанске и Апостолске Православне Цркве Божије.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Владико Господе Боже Сведржитељу, Оче Господа нешаг Исуса Христа, молимо Те и умољавамо, подари с неба мир срцима свију нас, а и мир овог живота даруј нам.

Ђакон: Помолимо се за Архијереја нашег папа-Аву (*πάππα ἀββά*) – *име*, Па-

пу и Патријарха (*πάππa καὶ Πατριάρχου*), Господина Архиепископа Великога града Александрије и наших православних Епископа.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Најсветијег и најблаженијег Папу нашег – *име* – и најпреподобнијег Епископа нашег – *име* –, одржавајући одржи нам их годинама многим, временима мирним, да извршавају од Тебе им поверено свето Архијерејство, по Твојој светој и блаженој вољи, да право управљају речју Истине (Твоје), са свима православним Епископима, презвитерима, ђаконима, ипођаконима, чтецима, појцима, са свом пуноћом Свете Католичанске и Апостолске Цркве⁷.

Ђакон: *Помолиће се за Свeтiу Цркву ову и за наша сабрања* (верних – τῶν συνελεύσεων ἡμῶν, тј. **сабрања** у Св. Литургију).

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Наша **сабрања** (*τάς ἐπισυναγωγάς ἡμῶν*), Господе, благослови; дај да она буду без ометања и сметњи по светој вољи Твојој; домове моли-тава, домове благословâ нама и слугама Твојим који су са нама, даруј до века. Устани, Господе, и нека се расеју непријатељи Твоји, нека беже сви који мрзе Име Твоје свето; а народ Твој верни и православни благослови, учини га на хиљаде и миријаде (= *десетине хиљада*), и нека не надјача смрт греха против нас и свега народа Твога, - благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина Твога,

/возгласно/ кроз Којега и са Којим Теби (припада) слава и моћ, са Пресвeтим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

Отпуштање Оглашених

Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме.

Ђакон: *Гледајте, да нико од ошлaшених* (не остане).

УЛАЗАК ДАРОВА (= *Велики Вхог*)

Народ: Ми који Херувиме тајанствено изображавамо, и Животворној Тројици Трисвету песму певамо, сваку сада животну бригу оставимо, као они који ће примити Цара свих, Анђелским Силама невидљиво праћенога. Алилуја, Алилуја, Алилуја⁸.

Свештеник: Ставља **кâд**(ило) за **Улазак** (= *Вхог*), и моли се⁹:

Господе Боже наш, Који немаш потребе ни у чему, и господариш над свом творевином, прими овај кâд приношени Ти из недостојне руке, и све нас удостој благослова од Тебе. Јер си Ти освећење наше и Теби славу и благодарeње узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

⁷ Из молитве се види шта су Оци подразумевали под истинском, православном Саборношћу Цркве Божије, и то у Светој Литургији.

⁸ Постоји мишљење да је *Молићву* Херувике писао Кирил Александријски.

⁹ Ову *Молићву* Фунтулис даје мало увучено, веров. није свуда засведочена.

И улазе Светиње (=Светих Дарова) у Жртвеник (=Олтар),
и моли се овако:

Свети, Свевишњи, Страшни, у Светиња/ма почивајући Господе, Сâм нас освети и удостој нас страшнога свештенства, и приведи нас часноме Твоме Жртвенику са сваком добром савешћу, и очисти срца наша од сваке прљавштине; сваки осећај зли одагнај од нас, освети ум и душу (нашу), и дај нам да свршавамо богослужење Светих Отаца наших, са страхом Твојим да умилостивљавамо свагда Лице Твоје. Јер си Ти Који благосиљаш и освећујеш све и сва, и Теби славу и благодарење узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

Или умесѿо, следећу (молитву):

Боже Сведржитељу, Великоименити Господе, Који си нам дао улазак у Светињу над светињама доласком Јединороднога Сина Твога, Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, умољавамо и преклињемо Твоју Благод, јер смо уплашени и дрхтимо хотећи да предстанемо страшном и славном Жртвенику Твоме: ниспошљи на нас благодат Свесветога Духа Твога, и освети душе и тела и духове наше, да чистим срцем принесемо Ти дарове, даре, плодове (дѿра, дѿмата, карлѿмата), за опроштење грехова наших и очишћење (іласѿѿн=умилосѿишвљење) свега народа Твога, – благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина Твога, са Којим си благословен, са Свесветим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

Пољубац (љубави)

Ђакон: *Љубишѿе једни друге целивом светим.*

Свештеник: **Молитву Пољупца**

Владико Господе Сведржитељу, погледај с неба на Цркву Твоју и на сав народ Твој и сво стадо Твоје, и спаси све нас недостојне слуге Твоје, питомце стада Твога, и даруј нам мир Твој и љубав Твоју и помоћ Твоју, и ниспошљи нам дар Свесветога Духа Твога, да бисмо чистим срцем и добром савешћу целивали једни друге целивом светим, не у превари, не у лицемерју, не поседујући туђу слободну вољу¹⁰, него чисто и неупрљано, једним духом, свезом мира и љубави, били једно тело и један дух, у једној вери, као што смо и позвани у једној нади звања нашег (Еф.4,2-4), да сви достигнемо до божанске и бескрајне љубави, у Христу Исусу, Господу нашем, са Којим си благословен, са Свесветим и Благима и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

¹⁰ Каква величанствена химна: *слободе љубави, и љубави слободе*, у овој Литургијској молитви древног Православља!

Свештеник: Затим ставља **ка̄д**(ило) говорећи:

Кадило приносимо Имену Твоме; молимо (Те): нека се узнесе из бедних руку нас грешних у наднебесни Твој Жртвеник, као мирис миомира, на очишћење (*ἱλασμόν*=умилос̄т̄ивљење) народа Твога. Јер Теби приличи свака слава, част, поклоњење и благодарење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

И даје се пољубац (=међусобно целивање).

СИМВОЛ ВЕРЕ

Ђакон: *С̄т̄анӣӣе на мес̄т̄има – ради ѿриношења.*

Свештеник, закрштавајући Дискосе и Путире, узглашава:

Свештеник и народ: Верујем у Једнога Бога Оца... (и даље: (*Символ* Никео-Цариградски).

Молитва Предложења (*Εὐχή τῆς Προθέσεως*)

Ђакон: *На молӣӣву с̄т̄анӣӣе!*

Свештеник: Мир свима!

Народ: И духу твоме.

Ђакон: *Помолӣӣе се за оне који ѿриносе.*

Народ: Господе, помилуј.

¹¹Свештеник: Владико Исусе Христе, Господе, Савечни Логосе беспочетнога Оца и Светога Духа, Велики Архијереју, Хлебе Који си сишао с неба и Који узводиш из пропасти живот наш, Који си дао Себе – Јагње Непорочно, за живот света, – Теби се молимо и умољавамо, Господе Човекољупче, јави Лице Твоје на Хлеб овај и на Чаше ове, које је Пресвета Трапеза примила кроз Анђелско служење и Арханђелско хоростајање (*χοροστασίας*) и свештеничко јерургисање (*ιερουργίας*)¹², на славу Твоју и обновљење душа наших, – благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога, кроз Којега и са Којим Теби (припада) слава и моћ, са Свесветим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

СВЕТА АНАФОРА (=Све̄т̄о Узношење)

Свештеник: *закрӣш̄ава народ, узг̄лашавајући:*

Гос̄ӣод са свима вама!

Народ: И са духом твојим.

Свештеник: *Г̄оре имајмо срца!*

Народ: Имамо ка Господу.

Свештеник: *Забла̄ӣодаримо* (*εὐχαριστήσωμεν*) *Гос̄ӣоду!*

Народ: Достојно је и праведно!

¹¹ Фунтулис даје ову *Молӣӣву* ситнијим словима...

¹² Запази разлику: Анђели и Арханђели у Литургији у *Хору с̄т̄оје* и *службе/ѿприслужују*, а свештеници у Цркви **свештенодејствују**, *јерур̄ишу*.

Бакон: *Појачајѝе* (Πετῶσατε – *молийѝву*)!

Свештеник: *Зайочиѝе Анафору*:

Јер заиста је достојно и праведно, преподобно и долично, и душама нашим корисно, Ти Који Јеси, Владико, Господе Боже Оче, Сведржитељу, Тебе хвалити, Тебе певати, Теби благодарити, (и) Теби се исповедати и дању и ноћу непрестаним устима и неућутним уснама и нећутљивим срцем, Теби Који си створио небо и све што је на небу, земљу и све што је на земљи, мора, изворе, језера и све што је у њима; Теби Који си створио човека по Својем лику и подобју, којему си подарио и уживање у Рају, но када је он преступио, ниси га, Благи, презрео ни напустио, него си га опет призвао кроз Закон, васпитно руководио кроз Пророке, пресаздао га и обновио кроз ову страшну и животворну и небеску Тајну (Христову); све си пак учинио кроз Твоју Премудрост, кроз Светлост Истиниту – Јединороднога Сина Твога, Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, кроз Којега са Њиме и Светим Духом благодарећи приносимо ову словесну и бескрвну службу (λατρεῖαν=бојослужење), коју Ти приносе, Господе, сви народи од истока сунца до запада, од севера до југа, јер је велико Име Твоје у свима народима, и на сваком месту кад се приноси Светом Имену Твоме, и жртва чиста, и кађење, и принос (Малх.1,11; 1Цар.12,3;13,1).

¹³И молимо и умољавамо Те, Човекољупче Благи, помени, Господе, Свету и Једину Католичанску и Апостолску Цркву која је од крајева земље до крајева њених, све народе и сва стада Твоја.

Мир са неба даруј срцима свију нас, а и мир живота овога даруј нам.

Цара, војништво, старешине, савете, народне зборове, суседства, уласке и изласке наше сваким миром украси.

Царе мира, мир Твој даруј нам, јер си нам све даровао; стеци нас у слози и љубави, Боже, јер осим Тебе другога не знамо, Име Твоје именујемо (=призивамо); оживотвори душе свију нас, и нека над нама не надвлада смрт греха, нити над свим народом Твојим.

Болеснике, Господе, народа Твога посети милошћу, и милосрђем излечи; удаљи од њих и од нас сваку болест и слабост, дух болести/немоћи одагнај од њих; оне који леже у дугим болестима подигни, оне узнемираване од духова нечистих излечи; оне у затворима, или рудницима, или судовима, или осудама, или у изгнанствима, и горком ропству, или захваћене дуговима – све помилуј, све ослободи, јер си Ти Бог наш Који разрешујеш свезане/оковане, Који усправљаш оборене, Надо безнадежних, помоћи беспомоћних, подизање палих, пристаниште витланих буром, бранитељу потлачених. Свакој души хришћанској, ожалашћеној и поробљеној дај милост, дај олакшање, дај освежење. А и наше, Господе, болести душевне исцели, те-

¹³ Фунтулис одавде даје текст ситнијим словима. – Ово је, међутим, јединствена *Хога-шајсѝивена* молитва Цркве за све и за сва.

лесне слабости излечи, Лекару душа и тела, Надзиратељу (Ἐπισκοπὲ) свакога тела, посети и исцели нас Спасењем Твојим.

Браћу нашу која су на путу, или која ће путовати, добро руководи на сваком месту, било на земљи или рекама или језерима, или на путовањима, или на било који начин путујуће, све свукуда поврати у пристаниште мирно, у пристаниште спасоносно, удостој да са њима будеш сапутник и сапловац; поврати их сродницима, радосне радоснима, здраве здравима; а и нама, Господе, странствовање (τὴν παρελθούσιν = *поруџивање*) у овоме животу неповређено и безбурно до краја сачувај¹⁴.

Кише благе богате ниспошљи местима потребитим и жедним; силаском њиховим обрадуј и обнови лице земље, да се капима њиховим обрадује процватала.

Месеца Априла: Плодове земљине, Господе, благословом здраве и читаве нама сачувај, представи нам их за семе и за жетву.

Месеца Јуна: Речне воде (Нила) узведи на исту меру њихову; обрадуј и обнови њиховим уздигнућем (= *надолажењем*) лице земље, канале њене испуни, умножи плодове њене.

Благослови и сада, Господе, венац године благиости Твоје ради сиромаша народа Твога, ради удовице и ради сироте, ради странца и ради дошљака, ради нас свију који се уздамо у Тебе и који призивамо Име Твоје свето. Јер очи свију у Тебе се надају и Ти дајеш храну њихову у погодно време. Ти Који дајеш храну сваком телу, испуни радошћу и весељем срца наша, да свагда имајући сваку довољност, преизобилујемо у сваком добром делу у Христу Исусу, Господу нашем.

Царе царева и Господе господара, цаство слуге Твога, православнога и христољубивог цара нашег, којег си оправдао (ἐδικαίωσας = *гао њраво*) да царује на земљи, сачувај у миру и храбрости и праведности; потчини му, Боже, сваког непријатеља и противника, и домаћега и иноплеменог; прихвати се оружја и штита и устани на помоћ њему, и извуци мач и удари против оних који га прогањају, осени над главом његовом у дан рата, постави из бедара његових (наследника) на престо његов, говори у срце његово добра за Свету Твоју Католичанску и Апостолску Цркву, и за сав христољубиви народ, да и ми у спо-којству његовом тих и миран живот проводимо, у сваком благочешћу/побожности и честитости према Теби останемо.

Душе раније преминулих у вери Христовој отаца и браће упокој, Господе Боже наш, поменувши од века Праоце, Оце, Патријархе, Пророке, Апостоле, Мученике, Исповеднике, Епископе, Преподобне, Праведне, сваки дух у вери скончавших, и оних којих у данашњи дан спомен чинимо, и

¹⁴ Исконско библијско-хришћанско осећање овдашњег живљења као *поруџивања*, попут Праоца Авраама (Пост.17,8; 23,4).

Светога Оца нашега **Марка, Апостола и Јеванђелиста**, који нам је показао пут спасења.

Радуј се, Благодатна, Господ је с Тобом. Благословена си Ти међу женама, и благословен је Плод утробе Твоје, јер си родила Спаса душа наших¹⁵.

(*Возгласно*): Особито за Свесвету, Чисту, Благословену Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију.

Ђакон: *Господу се помолимо.*

Свештеник: Господ да те благослови Својом благодаћу, сада и увек и у векове векова.

Ђакон: **Чита Диптихе уснулих.**

Свештеник: *Сагнувши се, моли се:*

И душе свих ових упокој, Владико Госпode Боже наш, у насељима Светих Твојих, у Царству Твоме, дарујући им сва добра Твојих обећања, која око не виде, и ухо не чу, и на срце људско не узиђе, што је припремио Бог онима који љубе Име Твоје свето. Њихове, дакле, душе упокој и Царства Небеског удостој, а крај живота нашег хришћански и благоугодан и безгрешан даруј; и дај нам да имамо удео и наслеђе са свима Светима Твојима.

Оних који приносе жртве, приносе, благодарења – прими, Боже, у Твој свети и наднебески и умни Жртвеник, у небеске величине, кроз арханђелску Твоју литургију/службу, и оних који много и мало, тајно и јавно, желе а немају, и оних који у данашњи дан принеше (Ти) приносе, као што си примио дарове Праведнога Авеља, –

и сѣавља кѣг/шамјан, и ѿвори:

– жртву оца нашега Авраама, Захаријин кѣд, Кирнилијеве милостиње и удовичине две лепте, прими и њихова благодарења, и узврати им уместо пропадљивих непропадљива, уместо земаљских небеска, уместо привремених вечна.

Најсветијега и најблаженијега Папу – *име*, којег си предзнао и предодредио да руководи Твојом Светом Католичанском и Апостолском Црквом, и најпреподобнијег Епископа нашега – *име*, одчувавајући очувај их многим годинама, временима мирним, да свршавају од Тебе поверно (им) свето Архијерејство, по светој и блаженој вољи Твојој, право управљајући реч Истине.

А помени и посвуда Православне Епископе, презвитере, ђаконе, ипођаконе, чтеце, појце, монахе, свагдаевственице, удовице, лаике.

Помени, Госпode, град Христа Бога нашега (=Јерусалим), и царствујући град (=Цариград) и овај град наш (=Александрију) и земљу, и оне који у православној вери Христовој бораве у њима, и мир и безбедност њихову.

Помени, Госпode, сваку душу хришћанску, ожалошћену и намучену, која потребује милост Божију и помоћ, и повратак заблуделих.

¹⁵ Древна песма Богородици у Анафори Св.Литургије.

Помени, Господе, и браћу нашу који су у заробљеништву; дај им милосрђе пред свима који су их заробили.

Помени, Господе, у милости и милосрђу и нас грешне и недостојне слуге Твоје, и грехе наше избриши/уништи, као човекољубиви Бог, и саприсуствуй с нама који служимо/литургишемо Свесветоме Имену Твоме.

Наша **сабрања** (τάς επισυναγωγάς ἡμῶν), Господе, благослови; идолопоклонство сасвим искорени из света, Сатану и свако његово дејство и зло скрши под ноге наше; непријатеље Цркве Твоје, Господе, као свагда, и сада унизи, обнажи њихову гордост, покажи им брзо немоћ њихову, њихове завере и сплетке и злобе, које чине против нас, учини бездејственим/неоствареним; устани, Господе, и нека се развеју непријатељи Твоји и нека беже уназад сви који мрзе Име Твоје свето, а народ Твој верни и православни учини благословом хиљаде хиљада и миријаде миријада, и да чине Твоју свету вољу.

Ђакон: *Који сегийше, усџанишше!*¹⁶

Свештеник: Ослободи оковане, избави оне у невољама, гладне нахрани, малодушне утеши, заблуделе обрати, помрачене просветли, пале подигни, колебљиве утврди, болесне исцели, све изведи на пут спасења, сједини и њих светоме стаду Твоме, а нас избави од безакоња наших, поставши у свему Чувар наш и Заштитник.

Ђакон: *Поїлегдајше на исџок!*

Свештеник: *Саїшње се и моли:*

Јер си Ти изнад сваког Началства и Власти и Силе и Господства и сваког имена именованог, не само у овоме веку, него и у будућем; Теби предстоје хиљаде хиљада и миријаде миријада војски светих Ангела и Архангела; Теби предстоје два најчеснија Жива бића: многооки Херувими и шестокрили Серафими, која са два крила покривају лица, и са два ноге, и са два лете¹⁷, и једно другом кличе непрестаним уснама и неућутним богословљима (θεολογίας) – победну и Трисвету песму певајући, кличући, славословећи, узвикујући и говорећи великолепној слави Твојој: Свет, Свет, Свет је Господ Саваот, пуно је небо и земља свете славе Твоје, –

(узгласно) свагда Те све и сва освећује, али и са свима који Те освећују прими, Владико Господе, и наше освећење, који са њима певамо и говоримо:

Народ: **Свет, Свет, Свет је Господ Саваот, пуно је небо и земља свете славе Твоје.**

Свештеник: *Закршџавајући Свеџишње (=Дарове), џовори:*

Јер је, заиста, пуно небо и земља свете славе Твоје јављањем Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа. Испуни, Боже, и ову Жртву благословом од Тебе наиласком Свесветога Духа Твога, јер Сџм Господ и Бог и Свецар наш Исус Христос, у ноћи када предаваше Себе са грехе наше, и подноша-

¹⁶ Због дужине молитава, народ је седео.

¹⁷ Ових неколико редова надаље Фунтулис даје мањим словима.

ше телом смрт за све, саседнувши са светим Својим Ученицима и Апостолима, узевши хлеб у Своје свете и пречисте и непорочне руке, погледавши на небо ка Теби, Своме Оцу, а нашем Богу и Богу свију, заблагодаривши, благословивши, осветивши, преломивши, даде Својим светим Ученицима и Апостолима, рекавши:

(узласно): **Узмите, једите.**

Ђакон: *Усрдније, њрезвишери!*

Свештеник: (узласно): **Ово је тело Моје, које се за вас ломи и раздаје на отпуштење грехова.**

Народ: Амин.

Свештеник: *Говори молећи се:*

Тако исто и Чашу по вечери узевши и растворивши од вина и воде, погледавши на небо ка Теби, Своме Оцу, а Нашем Богу и Богу свих, заблагодаривши, благословивши, осветивши, испунивши Духом Светим, даде Својим светим и блаженим Ученицима и Апостолима, рекавши:

(узласно): **Пијте из ње сви.**

Ђакон: *Још усрдније!*

Свештеник: (узласно): **Ово је крв Моја Новогa Завета, која се за вас и за многе излива и раздаје за отпуштење грехова.**

Народ: Амин.

Свештеник: *Моли се овако:*

Ово чините у Мој спомен, јер кад год једете Хлеб овај, и пијете Чашу ову, Моју смрт објављујете и Моје васкрсење и вазнесење исповедате, докле не дођем.

Владико Господе Сведржитељу, Небески Царе, смрт Јединороднога Сина Твога, Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, објављујући, и тридневно и блажено Његово из мртвих васкрсење исповедајући, и вазнесење на небеса и седење с десне стране Тебе, Бога и Оца, и Други и страшни и потресни Његов Долазак очекујући, у који ће Он доћи да суди живима и мртвима у правди, и да свакоме да по делима његовим – поштеди нас, Господе Боже наш! – Теби од Твојих дарова предложисмо пред Тобом, – ¹⁸и молимо Те и умољавамо, Благи Човекољупче, ниспошљи са свете висине Твоје, из готовог обиталишта Твога, из безграничног наручја Твога, Самога Утешитеља, Духа Истине, Светога, Господа, Животворнога, Који је говорио у Закону и Пророцима и Апостолима, Који је свуда присутан и све испуњујући, и дејствујући самовласно, не служебно, освећење на оне којима хоће, благовољењем Твојим, простог природом, многостраногa енергијом/дејством, Извор божанских харизми (=гарова), Теби Једносуштнога, из Тебе Исходећега, Сапрестолнога Царству Твоме и Јединороднога Сина Твога, Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, – погледај на нас и ниспо-

¹⁸ Ових неколико редова, између – ... – , Фунтулис даје мањим слогом...

шљи на Хлебове ове и на Чаше ове Духа Твога Светога, да их освети и саврши, као Свесилни Бог,

(узгласно): **и учини Хлеб – Тело,**

Народ: Амин.

Свештеник: (узгласно): **а Чашу – Крв Новог Завета Самога Господа и Бога и Спаса и Свецара нашег Исуса Христа,**

Народ: Амин.

Ђакон: *Сиђишиє, ђакони; самолишиє се, ѿрезвишиєри!*

Свештеник: (узгласно): да буду свима нама који се од њих причешћујемо на веру, на трезвеност, на исцељење, на целомудреност, на освећење, на обнову душе, тела и духа, на заједницу блаженства живота вечнога и непропадљивости, на славословљење Свесветога Имена Твога, на отпуштење грехова, – да Ти се и у овоме, као и у свему, прослави и опева и освети Свесвето и Часно и прослављено Име Твоје, са Исусом Христом и Светим Духом.

Народ: Као што беше, и биће, из нарашатаја у нараштај, и у све векове векова. Амин.

ГОСПОДЊА МОЛИТВА

Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме.

Ђакон: *Помолишиє се!*

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: Боже, Родитељу Светлости, Началниче Живота, Творче благодати, Утемељивачу вечних (добара), Дародавче знања, Ризнице мудрости, Учитељу светости, Даваоче чистих молитава, Добротворе душе, Који малодушнима (нама) који се у Тебе надају дајеш оно ушта Анђеле желе да завире (1Петр.1,12), Који си нас из бездана извео на светлост, који си нам из смрти дао живот, Који си нам даровао слободу из ропства, који си мрак греха у нама уништио доласком Јединороднога Сина Твога; Сâм и сада, Владико Господе, наиласком Свесветога Духа Твога обасјај очи ума нашег да се неосуђено причестимо ове Бесмртне и Небеске Хране, и освети нас свецеле душом, телом и духом, да са светим Твојим Ученицима и Апостолима кажемо Ти ову Молитву: **Оче наш** који си на небесима, да се свети Име Твоје, да дође Царство Твоје, да буде воља Твоја као на небу и на земљи; хлеб наш насушни дај нам данас, и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима нашим, и не уведи нас у искушење, него нас избави од злога.

(Узгласно): ¹⁹И удостој нас, Владико, Човекољубиви Господе, да са смелошћу, без осуде, чистим срцем, душом просветљеном, непостиђеним лицем, освећеним уснама, смемо призивати Тебе, Небескога Светога Бога Оца, и говорити:

Народ: **Оче наш** који си на небесима, да се свети Име Твоје, да дође Царство Твоје, да буде воља Твоја као на небу и на земљи; хлеб наш насу-

¹⁹ Ове редове даље Фунтулис даје мањим словима.

шни дај нам данас, и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима нашим, и не уведи нас у искушење, него нас избави од злога.

Свештеник: Да, Господе, Господе, не уведи нас у искушење, него нас избави од злога. Јер зна Твоје велико милосрђе да не можемо поднети, због наше велике слабости, него учини са искушењем и излаз (=крај), да можемо поднети; јер си нам Ти дао власт да газимо на змије и скорпије и на сваку силу непријатељеву,

(Узгласно): Јер је Твоје царство и сила и слава, у векове векова.

Народ: Амин.

ГЛАВОПРИКЛОЊЕЊЕ

Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме.

Ђакон: *Главе своје Господу њприклонимо.*

Народ: Пред Тобом, Господе.

Свештеник: Владико, Господе Боже, Сведржитељу, Који седиш на Херувимима и слављен си од Серафимâ, Који си од водâ небо начинио и хоровима звезда га украсио, Који си на висинама војске Бестелесних Анђела створио, ради вечног славословљења, – Теби приклонисмо врат душа и тела наших, означајући (тима) обличје служења (τὸ τῆς δουλείας προσήμια), – и молимо Те: одагнај од разума нашег тамновиде нападе греха, и светловидним зорама Духа Светога осветли ум наш, да бисмо, испуњавани познања Твога, достојно се причестили предлежећим добрима Пречистог Тела и Часне Крви Јединороднога Сина Твога, Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, опраштајући нам сваку врсту греха, ради Твоје многе и неиспитљиве Доброте, благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина Твога,

(узгласно): Кроз Којега и са Којим Теби (приличи) слава и моћ, са Свесветим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

УЗДИЗАЊЕ – ДЕЉЕЊЕ – СЈЕДИЊЕЊЕ – ПРИЧЕШЋЕ

Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме.

Ђакон: *Са сѣрахом Божијим њазимо!*

Свештеник: Свети, (Све)Вишњи, Страшни, Који у Свети(ња)ма почиваш, Господе, освети нас речју благодати Твоје, и наиласком Свесветога Духа Твога. Јер си Ти рекао, Владико: *Будише свети, јер сам Свети Ја, Господ Бої ваш.* Несхватљиви Боже Логосе, Оцу и Светоме Духу једносуштни, савечни, сабеспочетни, прими чисту химну са Херувимима и Серафимима и од мене грешнога и недостојнога слуге Твога, који Ти са грешних недостојних усана кличем и говорим:

(узгласно): **Светиње светима!**

Народ: Један је Свети Отац, Један је Свети Син, Један је Свети Дух, за јединство (εις ἐνότητά) Духа Светога. Амин!

²⁰Ћакон: За спасење и заштиту светог оца нашег – *име*, свега клира и христољубивог народа, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ћакон: И још за спасење и отпуштење грехова браће наше који су при-
нели, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ћакон: И за спомен преподобних отаца и браће наше, рецимо сви усрд-
но: Господе, помилуј.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: *Госјод са свима* (вама)!

Народ: И са духом твојим.

Ћакон: *Зайочни*.

Народ: **Причастен**. Псалам 150.

Хвалите Бога у светима Његовим.

Хвалите Га у тврђи силе Његове.

Хвалите Га за (многе) моћи Његове.

Хвалите Га по мноштву величанства Његовог.

Хвалите Га уз глас трубни.

Хвалите Га уз псалтир и гусле.

Хвалите Га са бубњем и хором.

Хвалите Га уз струне и органе.

Хвалите Га уз јасне кимвале.

Хвалите Га уз кимвале с поклицима.

Све што дише нека хвали Господа.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу,

И сада и увек и у векове векова. Амин.

И **Причастен** дана.

Свештеник: *Разлама Хлеб, и ѿговори:*

Хвалите Бога у светима Његовим.

И раздељује ѿворећи ѿрисујинима:

Господ да благослови и да саслужи (συνδιακονήσει) кроз дељење Светих и Пре-
чистих и Животворних Тајни Његових, сада и увек и у векове векова. Амин.

И говори: *Зайовегајше!*

Клир: Дух Свети заповеда и освећује.

Свештеник: *сѣављајући Свешо Тело у Пушпир, ѿговори:*

Ево, освети се и сврши се и постаде Тело и Крв Господа и Бога и Спа-
са нашег, и раздају се Светиње светима.

²⁰ Ове три ђаконске прозбе Фунтулис даје мањим словима...

Клир: Један је Свети Отац, Један је Свети Син, Један је Свети Дух.
Амин. – (трипут).

Свештеник: *Госпог са свима!*

Клир: И са духом твојим.

Свештеник: Он је благословио, Он је осветио, Он је савршио, Он и раздаје на отпуштење грехова и на живот вечни.

И причешћује се, говорећи молитву:

Пошто нам је по човекољубљу дата благодат, усуђујемо се на оно што је изнад нас. Зато приступамо са страхом Светим Твојим Тајнама, Владико, молећи, ако смо што због људске слабости превидели, буди нам снисходљив (συγγνώμων=οἰρασιῖαјући), Господе Боже наш.

Друго: Као што јелен жарко жели (доћи) на изворе водâ, тако жарко жели душа моја ка Теби, Боже.

Ђакон: *Презвиџери, ѿрисиџуџиџе!*

И ѿричешћују се Презвиџери.

Ђакон: *Сабериџе се и уђиџе, џакони, са ѿбобожношћу!*

И ѿричешћују се Ђакони.

Свештеник: *И раздаје (Причешће) народу.*

И када раздаје клиру и народу, ѿовори:

Тело свето Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа.

И за Пуџир ѿовори:

Крв Часна Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа.

И ѿошџо разда, ѿовори:

Узнеси се на небеса, Боже, и по свој земљи слава Твоја, и Царство Твоје остаје у векове векова.

БЛАГОДАРЕЊЕ

Ђакон, *ѿошџо заврши (πληροῦσαι=исџуни), ѿовори:*

На молиџиву сџаниџе!

Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме.

Ђакон: *Помолиџе се за досџојно ѿричешћивање.*

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: За оне који се удостојише да се причесте Светих и Пречистих и Бесмртних и Наднебеских Тајни.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: За спасење свега народа.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: За веру и мир Свете Католичанске и Апостолске Цркве.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник: *Моли Блаџодарење:*

Благодаримо Ти, Владико Господе, Боже наш, за причешће Светим, Пречистим, Бесмртним и Наднебеским Тајнама Твојим, које си нам дао на добротворење и освећење и спасење душа и тела наших; и молимо Те и умољавамо, Човекољупче, Благи Господе, даруј нам причешће (κοινωνία=зајегнициу) Светога Тела и Часне Крви Јединороднога Сина Твога, на веру непостидну, на љубав нелицемерну, на испуњење богопоштовањем, на одгнање сваког непријатеља, на извршење заповести Твојих, на попутнину живота вечнога, на благопријемни одговор на страшном Суду Христа Твога, –

(узгласно): Кроз Којега и са Којим Теби (приличи) слава и моћ, са Свесветим и Благим и Животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Народ: Господе, помилуј.

ГЛАВОПРИКЛОЊЕЊЕ – ОТПУСТ

Ђакон: *Главе ваше на блајослов, ѿприклонийе!*

Свештеник: *Окреће се ка народу, ѿворећи:*

Царе Највећи и Оцу Савечни, Који си Својом влашћу ад опленио и смрт уништио, и Јакога везао, и Адама из гроба васкрсао Твојом боготворном силом (τῆ θεουργικῆ σου δυνάμει=Својом ѿеурѿичком снајом) и просветљујућим сјајем Твојег неизрецивог Божанства, – Ти Сѿм, Владико, причешћем Пречистога Тела Твога и Часне Крви Твоје, ниспошљи невидљиву Десницу Твоју испуњену благословѿа, и све нас благослови, помилуј, оснажи Твојом Божанском силом, и одузми од нас злоћудну и греховну делатност телесне похоте; просветли умне очи наше од мрачног безакоња које нас напада, присаједини нас Твоме свеблаженом Сабору оних који су Ти угодили, – јер кроз Тебе и са Тобом – Оцу и Свесветоме Духу, приличи свака песма, част, моћ, поклоњење и благодаререње, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: *Идййе у миру.*

Народ: У Име Господње.

Свештеник: Љубав Бога и Оца, благодат Сина, Господа Нашег Исуса Христа, заједница и дар Свесветога Духа, да буде са свима вама (2Кор.13,13), сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. *Нека је Име Госјодње блајословено.*

²¹У ЂАКОНИКОНУ

Свештеник: Дао си нам, Владико, освећење причешћем Свесветога Тела и Часне Крви Јединороднога Сина Твога; дај нам благодат и дар Свесветога Духа, и сачувај нас непорочне у животу, и одведи нас у савршено ис-

²¹ Одавде до краја Фунтулис даје мањим словима.

купљење и усиновљење и у будуће вечне насладе. Јер си Ти освећење наше, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: *Мир свима!*

Народ: И духу твоме.

Свештеник: *о̄ш̄ӣуш̄ӣа, ѿворећи:*

Благослови се Бог, Који благосиља и освећује и покрива и одржава све нас

Причешћем Светих Тајни Својих²², Он Који је благословен у векове векова.

Народ: Амин.

²² Ево како Александријска Апостолска Црква верује да се Православни одржавају и спасавају.